

3. "Open of fice. org Homepage" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.opero ffige.org>.
4. Ахмад І.М. Навчання в дистанційній і змішаній формі студентів ВНЗ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://interconf.fl.kpi.ua/node/1067>.
5. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні <http://www.osvita.org.ua/distance/pravo/00.html>.

Олександр ВОСТРЯКОВ, к.е.н., доцент

Єлена ПРОХОРОВА, к.е.н., доцент

Тетяна РЕШЕТНЯК, к.е.н., доцент

кафедра менеджменту

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОКТОРІНГ-КОНТРОЛЬ АУДИТОРНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Практичні заняття з дисциплін «Стратегія підприємства», «Бізнес-стратегія», «Стратегічний менеджмент» на бакалаврському і магістерському рівнях підготовки здобувачів вищої освіти проводяться переважно у формі аналізу кейсів, роботи в мікрогрупах, групових дискусій. В умовах дистанційної організації навчального процесу постає завдання адаптації методів організації аудиторної роботи здобувачів вищої освіти до роботи з використанням цифрових технологій. Відеоконференції на платформах Zoom та MS Office 365 Teams, в середовищі яких проводяться лекції і практичні заняття з дисциплін, дозволяють проводити як групове обговорення програмних питань і кейсів з навчальних дисциплін, так і роботу в мікрогрупах. Також не виникає проблем із виведенням результатів роботи здобувачів вищої освіти на екран для демонстрації і обговорення.

Таким чином, основна частина аудиторної роботи здобувачів вищої освіти в умовах дистанційного навчання відбувається майже так само, як і в аудиторії. Водночас є окремі форми аудиторної роботи, які потребують адаптації з урахуванням дистанційного формату роботи. Наприклад, при проведенні практичного заняття з метою набуття навичок прогнозування середовища за методом Дельфі в аудиторії попередньо роздруковувались паперові анкети для експертів, які збиралися і оброблялися аналітичною групою, після чого знову поверталися експертам, і так три-чотири рази. Важливою умовою проведення експертної оцінки є анонімність експертів, що в аудиторії можна було забезпечити. При проведенні такого заняття в дистанційному режимі довелося адаптуватися до нових умов. Зокрема, з метою забезпечення анонімності експертів домовились, що експерти надсилають свої відповіді аналітику не в груповому чаті, а в персональних повідомленнях. Наведений приклад ілюструє можливість організації практичних занять здобувачів вищої освіти в дистанційному режимі без зниження якості підготовки.

Окремою проблемою є організація контрольних заходів в дистанційному режимі. Не всі викладачі погоджуються з тим, що кращою або єдиною формою проведення модульних контрольних робіт і екзаменів з дисциплін є тестування. Проведення контрольних заходів з включеними відеокамерами здобувачів вищої освіти не забезпечує належного контролю за самостійністю виконання контрольних завдань, для чого необхідно використовувати спеціальне програмне забезпечення.

Відомою технологією забезпечення контролю самостійності виконання екзаменаційних та/або тестових завдань є *прокторінг* – процедура, що передбачає web-спостереження за монітором комп'ютера здобувача незалежним адміністратором (проктором) [1]. *Проктор* не є викладачем-екзаменатором, або іншим учасником освітнього процесу. Основна умова його роботи – незалежність та неупередженість відносно контрольованого процесу. Робоча дислокація проктора може бути віддаленою від території освітнього

закладу, бути пов'язаною з будь-якою географічною точкою світу. Завданням проктора є ідентифікація особи здобувача, контроль коректності усіх елементів екзаменаційного процесу, фіксація термінів виконання завдання, попередження здобувача про порушення протягом іспиту (у разі їх фіксації), технічна допомога здобувачам у випадку збоїв в роботі пристроїв чи стабільності Інтернет-сигналу.

Перший досвід використання процедури прокторінгу реалізовано за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення американської компанії ProctorU, що запроваджено в ході e-learning в американських університетах у 2008 р [2]. Перші версії програми значно удосконалені з того часу, й сучасна технологія онлайн контролю має можливості як адміністративного, так і автоматичного прокторінгу:

- адміністративний прокторінг – контроль за ходом онлайн іспиту виконується адміністратором-проктором, який фіксує порушення вручну;
- автоматичний прокторінг – усі контролюючі функції виконує спеціалізоване програмне забезпечення, яке здійснює ідентифікацію особистості здобувача, аналізує фонові шуми в приміщенні, напрям погляду та рухи здобувача, його поведінку під час виконання завдання, генерує звіт із зазначенням часу та фактів порушень;
- комбінований прокторінг – поєднання роботи програми з незалежним контролем з боку проктора.

Сучасний формат e-learning в університетах США та Канади передбачає можливість скласти онлайн іспит та/або пройти тестування у будь-якій географічній точці перебування суб'єкта освітнього процесу. Процедура прокторінгу дозволяє скласти випробування у будь-який час за вибором здобувача без участі екзаменатора. Умовами для складання незалежного онлайн випробування є такі:

Встановлене прокторінгове програмне забезпечення на комп'ютері здобувача, що надає можливість здійснювати запис з екрану робочого пристрою;

- наявність підключеної до комп'ютера веб-камери;
- попередня реєстрація здобувача в системі онлайн випробування (наприклад, університетський освітній портал);
- демонстрація документів, робочого стола та приміщення за запитом проктор-системи.

У разі успішної ідентифікації особистості здобувача та визнання усіх умов виконаними, проктор допускає здобувача до випробування й автоматично відкриває доступ до завдань. У разі порушень студентом правил складання випробування (користування додатковими джерелами, запит й пошук в браузері відповідей на запитання, користування навушниками, покидання зони огляду веб-камери тощо) проктор надсилає попередження, у випадку повторних порушень іспит може бути автоматично припинено.

Слід зазначити, що застосування системи онлайн прокторінгу має власні переваги й недоліки. Зокрема, бар'єрами для впровадження системи прокторінгу може видатися висока вартість програмного забезпечення, технічне ускладнення процедури іспиту, протести з боку здобувачів щодо порушення етики та умов конфіденційності та збереження особистої інформації [3]. Також проблемним аспектом зазвичай виявляється ресурсна неготовність серверних потужностей університетів, психологічна та кваліфікаційна невідповідність здобувачів, викладачів та керівництва до онлайн випробувань із застосуванням систем прокторінгу.

Список використаних джерел

1. Что такое прокторинг и чем полезен на экзаменах, тестировании и в обучении. *Финансовая академия Актив - №1 в дистанционном обучении*. URL: <https://finacademy.net/materials/article/proktoring>

2. Online Proctoring and Identity Management Services - ProctorU. *ProctorU*. URL: <https://www.proctoru.com/services>
3. Что такое прокторинг и как он работает | РБК Тренды. *РБК Тренды*. URL: <https://trends.rbc.ru/trends/education/5fa01fe49a794782c65b74f9>:

Едуард ІСАЄВ, к.філол.н, доцент
кафедра німецької мови

ПРО ДОСВІД УНІВЕРСАЛІЗАЦІЇ СТАНДАРТІВ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ І СУЧАСНУ ЦИФРОВІЗАЦІЮ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

Процес об'єднання Європи, його подальше поширення на Схід супроводжується формуванням загального освітнього простору на території сучасної Європи. Робочим механізмом загальноєвропейського освітнього і наукового простору можуть стати багатомовність і цифровізація, які у свою чергу повинні спиратися на прозорі і загальнодоступні стандарти оволодіння іноземними мовами і цифрової компетентності громадян.

Починаючи з 1970-х років минулого століття у Раді Європи проводилась активна робота із створення моделі іншомовної комунікативної компетенції і розробки основних рівнів володіння іноземною мовою. Вагомою подією стало видання авторським колективом під керівництвом Дж. Л. М. Тріма у 2001 році документу під назвою „*Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching and Assessment*” [1]. Українська версія «Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання» [2] була підготовлена за загальною редакцією проф. С. Ю. Ніколаєвої у 2003 році.